

Ensihoito

-Mitä tapahtuu, jos ambulanssimiehistö on menossa pelastustehtävään kerrostaloon, jossa on sähkölukollinen ulko-ovi, eikä kutsuja pysty syystä tai toisesta avaamaan rappukäytävään ovea tai omaa huoneiston ovea, eikä vastaa puhelimen soittoon?

-Huoltoyhtiöstä ovi tullaan avaamaan, mutta siinä menee toki aikaa odotellessa. Mikäli esimerkiksi ensihoidossa arvioimme, että potilas tarvitsee kiireellistä hoitoa, pyydämme tietysti pelastuspuolelta tai poliisilta apua kiireelliseen oven avaukseen.

-Kiireellistä hoitoa tarvitseva potilas tulisi tavoittaa kahdeksan minuutin kuluessa. Liian usein ambulanssin vasteaikaan sisältyy varsinkin öisin luvattoman paljon odottelua rapun ulko-oven edessä tai asunnon oven takana.

-Ensihoito ottaa yhtyettä pelastuslaitokseen, jos sairauskohtaus esimerkiksi tulee yöaikaan, jolloin taluhuoltoa ei saada kiinni eikä omaisia ole lähettyvillä ovea avaamassa. Kerrostaloissa aina jollakin on yleisavain, mutta sairauskohtauksen sattuessa apua tarvitseva ei pysty tai hoksaa soittaa yleisavaimen haltijalle, että tämä tulisi avaamaan ovea ensihoitajille.

-Palotilanteessa sisälle mennään väkivalloin, mutta myös sairaankuljetuksillekin huoneiston ovia joudutaan vuosittain aukomaan, jos on varma tieto että asiakas on huonossa kunnossa ja tilanne on kiireellinen.

-Hälytystilanteessa arvioidaan riski, ja jos on aikaa, ovea avaamaan soitetaan huoltomies, jonka numero katsotaan ilmoitustaululta. Joskus on tullut myös esille, että potilas luulee ensihoidon saavan avaimen putkilukosta. Ensihoidolla ei ole kuitenkaan pääsyä minkään talon avaimiin, joten sisäänpääsy ratkaistaan aina kyseisessä tilanteessa paikan päällä.

-Parhaimmillaan kohteeseen pääsy on viivästynyt yli tunnilla kun on selvitelty mistä saadaan ovenaukaisija. Jos apua tarvitsevan oman asunnon ovi on kiinni, käytetään omaisen avainta tai taloyhtiön yleisavainta. Tarvittaessa soitamme ihmiselle ja kerromme, että tulo kestää. Jo hätäkeskus selvittelee hätäpuhelun kestäessä sisäänpääsyä ja kysyy, missä avain on.

-Kiireellisessä tilanteessa pyydämme virka-apua poliisilta tai pelastuslaitokselta, mutta tietyin kriteerein eli täytyy olla epäily siitä, että pelataan aikaa vastaan. Poliisin kenttäjohtaja päättää, milloin ja miten mennään sisälle, koska kyse on yksityisyyden suojasta. Jälkeenpäin mietitään, kuka maksaa rikotun oven.

-Kukaan meistä ei voi tietää milloin avun tarve sattuu omalle kohdalle, joten avun saaminen perille kannattaa tehdä mahdollisimman helpoksi. Avunsaanti hidastuu huomattavasti, jos joudumme etsimään kauan oikeaa osoitetta, talon numeroa, rapun kirjainta tai sisälle pääsyä. Tarkastathan nämä, vaikkot juuri nyt ajattelisikaan, että itse tarvitset joskus viranomaisen apua. Sitä voi yhtä hyvin tarvita naapurisi, joka ei tätä asiaa huomaa ajatellakaan! Huomioithan myös, että huoltoyhtiön numero löytyisi tarralla alaovesta.

- Suomen oikeusjärjestelmässä on linjattu, ettei ensihoitotehtävissä käytetä julkista valtaa, eli toisin sanoen eivät ole viranhaltijoita tai virkamiehiä. Ensihoitajaa ei määritellä valtion virkamieslain (19.8.1994/750) 3 §:n perusteella virkamieheksi.

Yksin asuminen

-Kyllä kiinteistössä kannetaan huolta ihan oikeasti ja kyllä asuntomurtoja on tapahtunut eli ne ovat ihan todellinen uhka. Moni vanhus asuu yksin kotona. Se on varmasti yksi vaikuttava tekijä, että ei haluta päästää vieraita siihen omalle ovellekaan soittelemaan vaan mieluummin pidetään heidät siellä talon ulkopuolella. Ovi on kenties huomaamattomin osa arkipäivän elämäämme ainakin niin kauan kuin se toimii hyvin.

-Taloyhtiön ulko-oven ja huoneisto-ovien on oltava käytön-, murron- ja palonkestäviä, ja ne vaikuttavat asumisemme mukavuuteen ja turvallisuuteen kenties enemmän kuin osaamme ajatella. Ihmiset katsovat tänä päivänä, että häiriöt ovat lisääntyneet ja haluavat suojautua, ettei kotiin pääse asiattomia. Yksi syy on väestön ikääntyminen.

-Lisäksi omaiset ja lähipiiri kantavat huolta ikääntyneen arjesta ja avun saannista. Ikääntyneiden kotona asuminen kasvaa ja turvallisuutta on tärkeä pohtia. Ikääntyneen voi olla vaikea liikkua ja päästä avaamaan asuntonsa ovea, vaikka avun tarve olisi pienempikin.

-Kiireellisiä tehtäviä tulee asunto-osakeyhtiöihin, joiden alaovet ovat lukittuna yöaikaan ja nykytrendin mukaisesti ympäri vuorokauden. Lukittu alaovi voi olla myös ongelma sairaskohtauksen sattuessa.

-Kuka tahansa näitä lukittuja ovia haluaakin joka paikkaan, niin kannattaa sitten suunnitella ne asiat sillä tavalla, että jos sairaskohtaus iskee, että mitä teet, kun ambulanssikuski on ovella mutta ovet ovat lukossa.

-Kotiovenhan voi ehkä saadakin raolleen, mutta ajattele jos asut kerrostalossa jossakin ylempänä ja alaovi lukossa eikä ole mitään nappia, jolla avata se. Ensihoitajat joutuvat usein tilanteeseen, jossa joku henkilö tarvitsee kiireisesti apua, mutta ei pääse avaamaan oveaan.

-Huoltomies keskellä yötä tulee paikalle monenminuuttinen päästä, niin eihän se auta enää kohtauksen saanutta mitään. Minuutit ratkaisevat monessa sairaskohtauksessa. Ensihoitajilla ei ole oikeutta murtautua kiinteistöön eikä ambulansseissa ole siihen sopivaa välineistöäkään.

-Näin ollen ambulanssien henkilökunta joutuu pyytämään virka-apua pelastuslaitokselta tai poliisilta. Yöaikaan ensihoito tehtäviä saattaa jonoutua ja potilaan tavoittamisviiveet saattavat venyä pitkiksi. Hätäkeskuksen korkeariskisiksi arvioimille tehtäville hälytetään yleensä lähin vapaana oleva ensihoitoyksikkö maakunta- tai sairaanhoitopiirirajoista välittämättä.

-Tällöinkin välittömästi henkeä uhkaavissa tilanteissa potilaiden tavoittamisviiveet voivat koitua kohtalokkaiksi, joiden seurauksena on pahimmillaan ihmishengen menettäminen tai pysyväksi jäävä toimintakyvyn aleneminen tai joutuminen pysyvästi hoitolaitokseen hoidon aloittamisen viivästymisen seurauksena.

-Näissä tapauksissa inhimillisen kärsimyksen lisäksi kustannukset voivat kohota huomattavan suuriksi yhteiskunnalle ja veronmaksajille.

Ovien koodilukko

-Turvallisuuden merkitys kerrostaloasumisessa on kasvanut, mikä on johtanut esimerkiksi alaovien ympärivuorokautiseen lukitsemiseen. Lukitut ovet luovat haasteen taloyhtiön sidosryhmien, kuten vierailijoiden sisäänkäynnille.

-Perinteisistä ratkaisuista ovisummerit ja ovipuhelimet ovat hankinta kustannuksiltaan kalliita etenkin jälkiasennettuna sekä voivat aiheuttaa ajan myötä merkittäviä huolto-kustannuksia.

-Ovikoodi on edullisuutensa vuoksi noussut yhdeksi yleisimmistä kulunhallinta ratkaisuista kerrostaloissa. Se ei kuitenkaan mahdollista kulkuoikeuksien rajaamista, vaan kaikki, jotka koodin tietävät pääsevät sen avulla kulkemaan taloyhtiön yleisissä tiloissa. Tähän ainoa ratkaisu on koodin säännöllinen päivittäminen, joka luo ylimääräistä työtä ja kustannuksia.

-Kellon takana olevassa ovesta on sähkölukko valmiiksi ja siksi koodilukon asentaminen on nopeaa ja helppoa. Koodilukko on laajalti käytössä ainakin isoimmissa kaupungeissa. On toki selvää, että ovikoodi leviää ympäristössä, jonka takia se vaihdetaan ajoittain. Koodilukko ei myöskään tallenna oven käyttäjää.

-Kerrostalon alaovi voitaisiin lukita ympäri vuorokauden, jos oviin hankitaan turvallinen tunnistava koodilukon korvaava tapa saada ne auki. Ikääntyessä käsien voimat heikenevät ja sormet voivat kangistua tai alkaa täristä. Siksi on tärkeää, että ulko-oven avaaminen on mahdollisimman helppoa, mutta lukko on silti turvallinen ja kestävä.

-Taloyhtiö voisi harkita avainperän tagin käyttöönottoa. RFID-järjestelmä koostuu yksinkertaisimmillaan tunnisteista ja lukija- laitteesta. Ovenpieleen asennettu RFID lukija avaa oven vain sille, jolla on mukanaan sisäänkäsy oikeuttava tunniste. Sähköisen kulunvalvonnan tavoite on tarjota vaihto -ehto mekaanisille avainjärjestelmille. Erityisesti muistisairailta ikäihmisillä voi olla vaikeuksia muistaa ulko-oven koodia.

Rakennukseen sisäänkäsyn

-Järjestyslain 8§ edellyttää sitä, että kerrostalon ulko-ovessa on oltava näkyvissä yhteystiedot, joiden avulla esimerkiksi poliisi- tai pelastusviranomainen pääsee viipymättä rakennukseen sisälle.

-Suomen oikeusjärjestelmässä on linjattu, ettei ensihoitotehtävissä käytetä julkista valtaa, eli toisin sanoen eivät ole viranhaltijoita tai virkamiehiä. Ensihoitajaa ei määritellä valtion virkamieslain (19.8.1994/750) 3 §:n perusteella virkamieheksi.

-Pelastus- ja poliisiviranomaisilla ei aina ole laillisia perusteita murtautumiselle, ellei ole selkeää havaintoa akuutista avun tarpeesta. Tällöin puhutaan rikoslain 5 § pakkotilasta ja sen suomasta oikeudesta esimerkiksi murtautua tilaan avun perille saattamiseksi.

-Avainsäilö ei ole uusi keksintö, mutta sen tarjoamia mahdollisuuksia voisi käyttää huomattavasti tehokkaammin, kuin nykyisessä tilanteessa. Perinteinen avainsäilö vaatii aina fyysisen avaimen, jolloin avainturvallisuus astuu myös kuvaan mukaan.

Avainturvallisuus

-Avainturvallisuus on keskeinen osa lukituksella aikaansaatuun turvallisuutta, lukkoturvallisuutta. Avainturvallisuuden ontuessa myös lukituksella luotu turvallisuus heikkenee ja siten myös murtoturvallisuus kärsii. Avainturvallisuus on tapana jaotella avainhallintaan ja säilytykseen, valittuun avainturvallisuustasoon, avaimen käyttöoikeuteen sekä sarjoitukseen.

-Avainturvallisuustaso on suunniteltava suojattavan tilan käyttötarkoituksen perusteella. Sarjoitusten tulee pohjautua eri käyttäjäryhmien kulkutarpeeseen. Avainhallinnasta huolehtiva taho on tyypillisesti isännöitsijä tai kiinteistöhuolto-yhtiö, jonka on pidettävä avaimista kirjaa. Haasteita taloyhtiön ulkoistamaan avainhallintaan luo kilpailluista markkinoista johtuva vaihtuvuus. Avaimen kadotessa tulee välittömästi selvittää voidaanko avainta käyttää väärin.

-Väärinkäytön todennäköisyyttä kasvattaa avaimen taikka avainperään mahdollisesti liitetyt tunnistetiedot. Avaimen kadottua koko lukitusta ei välttämättä tarvitse uusida, vaan pelkkä sarjoituksen uusiminen saattaa riittää. Osakkaan taikka asukkaan vastuu katoamistilanteissa määräytyy vahingonkorvauslain säännösten nojalla - kunkin yksittäistapauksen erityispiirteitä sääntelytaustaa vasten tulkiten.

-Nykyisin on saatavilla kehittyneitä elektronisia ominaisuuksia sisältäviä lukitusvaihtoehtoja, jotka voivat jatkossa helpottaa taloyhtiön avainturvallisuuden pitämistä hyvällä tasolla. Hyvä avainhallinta tarkoittaa yksiselitteisesti sitä, että tiedetään missä avaimet ovat ja kuka niillä kulkee. Väärinkäyttötapauksissa saadaan järjestelmästä kulku logi kuka lukon on avannut ja milloin se on avattu.

-Suosittelemme vahvasti siirtymistä uudentyyppiseen avaintenhallintaan. Tämä nostaa avainturvallisuutta nykyisestä tilasta huomattavasti, ja tuo yhtiölle kustannussäästöjä, kun kaikki kiinteistön toimijat käyttävät putkissa olevia huoltoavaimia.

Huoneiston oven turvallisuus

-Monissa ennen 2000-lukua rakennetuissa asunnoissa on ”postiluukku” asunnon oven lukituksessa, josta asiansa osaava murto mies menee läpi puolessa minuutissa, äänettömästi ja jättämättä murtojälkiä.

-Ongelma on ollut tuhansien asuntojen ovissa jo kymmeniä vuosia, mutta asiasta ei puhuta tarpeeksi, jotta asuntojen omistajat tulisivat laajasti tietoisiksi ongelmasta, ja tekisivät toimenpiteitä korjataksaan tämän ongelman. Isännöitsijät, kiinteistönvälittäjät ja asuntojen kuntotarkastajat eivät katsasta asunnon oven lukituksen turvallisuutta, vaan kiinnittävät kaiken huomionsa aivan muihin asioihin.

-Ongelmallisia ovat sellaiset vanhojen asuntojen ulko-ovet, joissa postiluukku on samalla tasolla lukon kanssa, ja oven saa sisäpuolelta auki ilman avainta.

-Lapsen tai siron naisen käsi saattaa mahtua helposti postiluukusta läpi, ja ulottua liian lähellä postiluukkuun olevan lukon kädensijaan oven sisäpuolella.

-Raavas mies joutuu ehkä purkamaan irti postiluukun kehyksen, joka on hieman kapeampi kuin puiseen oveen tehty leikkaus, ennen kuin käsi mahtuu aukosta kunnolla läpi.

Patentin umpeutuminen

-Suomalaiskodeissa on lisäksi laajasti käytössä mustapäisiä Abloy Exec -avaimia, joiden patentti vanheni vuonna 2013. Niistä saa nyt teettää vapaasti kopioita, samoin kuin vanhoista Abloy Classic -avaimista. Vapaassa kopiointissa on vaaransa, jos avaimet joutuvat väriin käsiin.

-Yleisempi turvallisuusriski taloyhtiöissä ovat alaovien nelinumeroiset koodilukot. Vaikka koodisarjoja vaihdettaisiin säännöllisesti, ne ovat muutaman viikon kuluessa jo laajan joukon tiedossa, kun niitä jaetaan lehdenjakajille, pitsaläheteille ja satunnaisille vieraille. Joissakin taloyhtiöissä on häiriöitä saatu karsittua kameravalvonnalla.

-Kameravalvonta on kuitenkin tarkasti säädeltyä puuhaa, jota rajoittaa mm oikeus kotirauhaan. Ennen kameroiden asentamista kannattaa selvittää tarkasti, mitä alueita yhtiökokouksen päätöksellä voidaan valvoa, miten valvonnasta tulee ilmoittaa sekä millaisia rekistereitä kameravalvonnasta tarvitaan.

-Sen verran kerrostalokytäjä saa löytyä jokaisesta, että ei-toivottuun käyttöön reagoidaan ja pyritään ehkäisemään sitä. Tässä kannattaa toki käyttää järkeä eli en kannusta puuttumaan esimerkiksi vahvasti huumeiden vaikutuksen alaisena olevan henkilön tekemisiin itse, vaan kutsumaan paikalle virkavallan.

GSM näppäimistö

-GSM näppäimistö (Ei koodilukko) on hyvä vaihtoehto, kun halutaan sulkea yksittäisiä ovia ulkopuolisilta. Aukkaat ja heidän vieraansa saavat oven auki näppäilemällä käyttäjäkohtaisen kulkukoodin tai soittamalla ovi- puhelin-numeroon.

-Käyttäjän kohtaisen näppäimistön pin-koodin on annettavissa välillä 4-12 numeroa asukkaille. Kulkuoikeuksia pin koodilla järjestelmässä voi antaa maksimissaan kymmeniä tuhansia.

-Sähköistä älylukitusta on vaivattomampaa SMS viestillä päivittää kuin perinteisiä mekaanisia lukkoja. Näppäimistö aukaisu on ratkaisu, johon voit liittää tuhansia käyttäjiä ja myös käyttö on rajaamatonta.

-Näppäimistön perusteinen aukaisu järjestelmän etuja on myös se, että kulkuoikeuksia on helppo hallinnoida etänä, esimerkiksi numeron poistaminen käytöstä asukkaan vaihduttua SMS teksti viestillä.

-Tunnistettuaan pin- tai puhelinnumeron näppäimistö suorittaa avauksen, jolloin käytöstä ei synny mitään käyttömaksua. Näppäimistö ei ole yhteydessä mihinkään etäpalveluun, tallentaa paikallisesti näppäimistöön muistiin kymmeniä tuhansia tapahtumia SD kortille.

-Yksikkö ei vaadi erikoisasennusta tai monimutkaisia johdotuksia; se tarvitsee vain jännitteen ja aktivoitua SIM-kortin. Näppäimistö ei tarvitse GDPR:n vaatimusten mukaista rekisteriä.

-Näppäimistö on helppo asentaa ja mahdollistaa nopean sisäänpääsyn kaikille asukkaille.

Tag tunniste

-RFID on lyhenne sanoista Radio Frequency Identification ja se tarkoittaa suomeksi radiotaajuista tunnistusta. RFID tunniste on hyvä vaihtoehto, kun halutaan rajoittaa kulkua ulkopuolisilta. RFID lukijaan voidaan opettaa useampaan kiinteistön oveen esim. kylmäkellari, kuivakellari, pyykkihuone, pyöräsuoja jne. Sähköisen kulunvalvonnan tavoite on tarjota vaihtoehto mekaanisille avainjärjestelmille sähköisten tunnisteiden avulla. Tällöin itse lukot voivat olla yksinkertaisempia ja halvempia, sillä lukkojen uusintasarjoituksia ei tarvitse tehdä tunnisteiden hävitessä.

-Kiinteistön hoitajalla, postimiehellä tai lehdenjakajalla voi olla omat erilliset tunnisteet ja ne voidaan ohjelmoida RFID lukijaan ”Master” kortilla. Järjestelmään voidaan aktivoida jo muutoin muualla käytössä oleva muu tunniste, jonka taajuus on: 125 kHz tai 13.56 MHz RFID-järjestelmä koostuu yksinkertaisimmillaan tunnisteista ja lukijalaitteesta. Ovenpieleen asennettu RFID lukija avaa oven vain sille, jolla on mukanaan sisäänpääsy oikeuttava tagi tunniste. RFID lukijalaite ei ole yhteydessä mihinkään etäpalveluun, tallentaa paikallisesti lukijan muistiin SD kortille. RFID lukijalaite ei tarvitse GDPR:n vaatimusten mukaista rekisteriä.

GSM puhelin käyttö tunnistuksessa

-Matkapuhelimen käyttö ”Virtuaalisena -avaimena” lisää asukkaiden kulkemisen joustavuutta, avain turvallisuutta ja lisäksi mahdollistaa myös kulun seurannan tarvittaessa. Kaikilla oven käyttäjillä on kännykässä ”IMEI-numero”, mistä tunnistetaan oven avaajan puhelin -numero. Soitetaan ”Tunnistetulla” puhelinnumerolla, joka ”Hylkää puhelun” ja suorittaa avauksen, jolloin käytöstä ei synny puhelinlaskua. Sopii erityisesti kerrostalojen parkkihalleihin, sähköisten ovien, porttien avaamiseen, varastojen avaamiseen.

(1) Avaaminen tapahtuu näppärästi soittamalla oven puhelin -numeroon ja ovi aukeaa, mikäli puhelin -numerolle on annettu ”Kulkuoikeus”. Pääkäyttäjä lisää ja poistaa kulkuoikeuksia oven SMS viestillä tai muokkaamalla SD korttia.

(2) Kaikki käyttäjät, jotka tietävät oven puhelin -numeron, saavat soittamalla ulko-oven auki, josta jää aukaisijan numero laitteen SD kortin log tiedostoon.

-Järjestelmä toimii GSM puhelinverkon kautta ja sitä voi käyttää kaikilla ja kaikenikäisillä gsm puhelimella, joten käyttö ei siis vaadi erillistä applikaatiota tai älypuhelinta. Puhelin aukaisusta löytyvät lokitiedot eivät kuitenkaan ole suoraan yksilöitäviä henkilötietoja, joten tallennettavat tiedot ovat turvallisia myös uuden GDPR-lainsäädännön puolesta. Tapahtumia mahtuu useita tuhansia SD kortin muistiin ja kulkutapahtumia voidaan tarkastella hyvin tarkasti, esim. tietyn, päivän tai kellonajan mukaan.

-Yksikkö ei vaadi erikoisasennusta tai monimutkaisia johdotuksia, se tarvitsee vain jännitteen ja aktivoidun GSM puhelimen SIM-kortin. Puhelinaukaisu on helppo asentaa ja mahdollistaa nopean sisäänpääsyn kaikille asukkaille rappukäytävään ympäri vuorokauden.

-Puhelinaukaisua käytettäessä ei tarvitse huolehtia avainlogistiikan turvallisuudesta, avain on ikään kuin aina valmiina oikeudet omaavassa puhelinliittymässä. Tämän järjestelmän lisäksi voidaan lukko avata myös tavallisella mekaanisella avaimella.

Kiinteistön ovien aukaisu hätätilanteessa

-Onko teidän taloyhtiössä mietitty sairauskohtauksen saaneen hätätilannetta, kun rappukäytävään ovi sekä huoneiston ovi ovat lukossa ja lähin oven avaaja on taloyhtiön huoltomies. Yksinäinen saa sairauskohtauksen yöllä kotonaan, eikä pääse nousemaan vuoteesta. Hän saa soitettua 112 hätäkeskukseen ja pyytää apua tilanteeseen.

-Hätäkeskuksen päivystäjä arvioi sairauskohtauksen saaneen avuntarpeen neljään A-B-C-D tehtäväkiireellisyysluokkaan. Arvioin jälkeen hätäkeskuksen päivystäjä siirtää operatiivisen toiminnan alueen tilannekeskuksille. Ensihoitajat saapuivat tehtäväpaikalle ambulanssin hätävilkkuja käyttäen, mutta joutuvat usein tilanteeseen, jossa henkilö tarvitsee apua, mutta ei pääse avaamaan oveaan.

-A- tason ollessa kyseessä voidaan soveltaa rikoslaisissa mainittua pakkotilaa ja virka-apua näihin tilanteisiin pyydetään poliisilta, jolloin oven avaa paikalle hälytetty pelastuslaitoksen yksikkö. B- tasolla yleensä odotetaan huoltomiestä ja lainsäädännön tarjoamat oikeutusperusteet eivät anna oikeutta oven rakenteiden murtamiseen, on edessä usein kymmenien minuuttien odottaminen, kunnes huoltoyhtiön edustaja ehtii paikalle.

E-A1 Varmuuslukko avainsuoja

-E-avain system ratkaisu avainturvallisuuteen on yksinkertainen. Enää ei tarvitse erikseen säilyttää avainsuojien avaimia, joka itsessään vaatii huolellista avainlogistiikan hallintaa.

-Avaaminen toimii yksinkertaisesti niin, että järjestelmän soitetaan ”Tilannekeskuksen” puhelinnumerolla, joka aktivoi E-A1 avainsuojan ilman, että puheluun vastataan.

-E-A1 mekaaninen lukitus aukaistaan painamalla sisään suojan sisäputkea, josta viranomainen saa haltuunsa hätätilanneavaimen.

-Säilössä on hätätilanneavain, jolla pääsy rappukäytävän jokaiseen asuntoon ja näin avun saanti nopeutuu oleellisesti. Niin ikään hätätilanneavain helpottaa ja yksinkertaistaa kaikkien viranomaisten operatiivista toimintaa mahdollistamalla mutkattoman sisäänpääsyn kohdeasuntoon ympäri vuorokauden.

-E-A1 aukaisu on helppo asentaa ja mahdollistaa nopean sisäänpääsyn kaikille viranomaiselle. Avainsuoja on jokaiseen taloyhtiöön sopiva ratkaisu, jos halutaan ylläpitää ja varmistaa asukkaiden turvallisuutta hätätilanteissa.

-Avainsuoja muodostaa aikaperusteisen lokitiedoston, josta ilmenevät kaikki siihen soittaneet numerot. Järjestelmä ei tarvitse GDPR:n vaatimusten mukaista

-E-A1 järjestelmään on ohjelmoitu vain ne numerot, jotka oikeuttavat avaamaan säilön. Muista numeroista tehty soitto ei aiheuta säilön lukituksessa mitään toimenpiteitä. Näin kiireellisten tehtävien yhteydessä vältetään ylimääräiseltä odottamiselta ja parhaimmillaan säästetään ihmishenkiä.

Avainten hallinta

Avainturvallisuusohje lyhyesti (lähde finanssiala.fi)

-Yrityksessä tai yhteisössä tulee aina nimetä avainhallinnasta vastaava henkilö. Hänen tehtäviinsä kuuluvat kaikki avainhallintaan ja lukitukseen liittyvät asiat, kuten sarjoituksen muutokset, avainten säilytys, luovutus ja palautus. Luovutetuista avaimista on pidettävä kirjaa ja avainten palautuksesta on huolehdittava varsinkin avaimen haltijan työ- tai asumissuhteen päättyessä.

-Avaimet luovutetaan käyttötärpeen mukaan kuittausta vastaan. Avaimien tulee olla jatkuvasti ne kuitanneen henkilön välittömässä hallinnassa. Avaimia ei saa luovuttaa kolmannelle osapuolelle missään tilanteessa. Kiinteistön lukituksen sarjoitus on järjestettävä siten, että yleisavainta ei tarvitse luovuttaa kiinteistön hoito- tai ylläpitotehtäviä varten.

-Yleisavainta ei saa käyttää normaalina jokapäiväisenä käyttöavaimena. Avaimia on säilytettävä huolellisesti. Tämä on erityisen tärkeää yrityksissä, joissa säilytetään suuria määriä vieraita avaimia. Avaimia on säilytettävä lukitussa avainten säilytysyksikössä.

-Avaimet on säilytettävä ja merkittävä (koodattava) siten, että niitä ei voi yhdistää tiettyyn kohteeseen. Avainten hallinnasta vastaavan henkilön on huolehdittava siitä, että avainkoodit eivät ole ulkopuolisten saatavilla ja niitä tulee säilyttää erillään avaimista.

-Avainsäilöissä ei saa säilyttää kiinteistön yleisavainta. Avainsäilö (esimerkiksi ns. putkilukko) on kiinnitettävä lujan seinärakenteeseen avainsäilön valmistajan asennusohjeiden mukaisesti. Lukituksen suunnittelijan on selvitettävä lukostolla suojattavan tilan käyttötarkoitus ja valittava sen mukaisesti sopiva avainturvallisuustaso. Seuraavassa on lueteltu Suomessa yleisesti käytössä olevat avainturvallisuustasot:

Perustaso

Lisäavaimen voi teettää kuka tahansa esittämällä malliavaimen tai alkuperäisen avaimen mukana toimitetun peitenumeron.

Lukkoseppätaso

Lisäavaimen voi teettää lukkovalmistajan valtuuttamassa liikkeessä esittämällä kyseiseen avaimen liittyvän avainkortin.

Tehdastaso

Lisäavaimia voi teettää vain tilaamalla niitä lukkovalmistajalta suoraan. Lisäavaintilauksen voi tehdä vain nimetty vastuuhenkilö, jolla on hallussaan avainkortti.

Mitkä työt vaativat turvallisuusalan elinkeinoluvan

-Lukon korjaukseen, huoltoon, sarjoitukseen ja asennukseen liittyvät työt ovat kaikki luvanvaraisia. Näitä ovat mm. lukoston sarjatietojen käsittely turvaurakointiliikkeen ja lukkovalmistajan välillä, lukkojen avausten suunnittelu ja käsittely tietojärjestelmissä tai manuaalisesti ja esimerkiksi haittalevyjen kasaus lukkosylinteriin.

-Näihin kuuluvat olennaisesti myös lukkorungon, avainpesän, painikkeen, vääntönupin tai muun lukkokomponentin vaihto sekä työt, joissa avainpesän joutuu avaamaan.

-Sähköisiin lukitus- ja kulunvalvontajärjestelmiin liittyvät pääkäyttäjätöet ovat pitkälti luvanvaraisia ja käsittävät esimerkiksi lukon tai lukijan ohjelmointityön etänä, oven aukiohjauksen, lukijan liittämisen kulkualueeseen ja kaikki kulkualueitten muutostyöt järjestelmissä.

-Myös kulunvalvontaan liittyvät tehtävät ovat jatkossa luvanvaraisia. Näihin kuuluvat mm. kiinteistöjen koodilukon koodien vaihdot kulunvalvontajärjestelmän muuttamistöinä ja kerrostalon porrastalon aikaohjauksen vaihdot lukitusjärjestelmän muuttamistöinä.

-Näihin luvanvaraisiin tehtäviin luonnollisesti kuuluvat kulunvalvontajärjestelmien ja niiden lukijoiden, ovipäätteiden ja rasioiden sekä rikosilmoitinlaitteisiin liittyvien komponenttien asennukset, muutokset ja korjaukset.

Hätäsisäänkäynnin varmistaminen

-Yöllä sähköiset avausmahdollisuudet kytketään pois päältä, ja sisäänpääsy onnistuu vain omalla avaimella. Viranomaisten käyttöön tarkoitettua ovikoodia ei enää käytetä. Sitä ei pidetä turvallisenä ratkaisuna. On yleensä vain ajan kysymys, kuinka nopeasti koodi leviää suuren yleisön tietoisuuteen.

-Taloyhtiöiden tulisikin huomioida lakisääteisen rakennuksesta poistumisturvallisuuden lisäksi myös ”hätäsisäänkäynnin” mahdollisuutta. Olisi tärkeää taata pelastuslaitoksen, ensihoidon ja poliisin nopea sisäänpääsy. Menneillä vuosikymmenillä, kun ensihoito oli järjestetty kunnallisesti, ambulanssimiehistöllä saattoi olla heti käytettävissä talomies, jolla on yleisavain.

-Pelastuslaitoksen mukaan maakunnallisessa järjestelmässä tähän ei ole paluuta. Ensihoitoa ei ole myöskään pelastustoimeen verrattava viranomainen, jolla on käytössään kerrostalojen putki-lukkojen avain.

-Ainoana toimivana ratkaisuna pitää toistaiseksi sitä, että hätä-ilmoituksen riskiarvion yhteydessä tulee selvästi tietoon, onko kohteelle esteetön pääsy, ja kenellä mahdollisesti on pääsy sisälle.

-Kiireettömissä tapauksissa voidaan pyytää huoltofirma paikalle ja kiireellisissä pyytää virka-apua jo matkan aikana. Virka-apupyyntö tehdään poliisille, ja oven avaa paikalle hälytetty pelastuslaitoksen yksikkö.

Kerrostalo- ja rivitaloyhtiöissä ensihoito pyytää virka-apua pelastustoimelta oven avaamiseksi ovien ollessa lukossa. Tällöin viiveet potilaan tavoittamiseksi kasvavat huomattavasti. Tavoittamisviiveen laskennassa pitäisi huomioida minkä tahansa ensihoitopalvelun yksikön kohteen saavuttamisaika, kun potilas on kohdattu.

Viranomaistoiminta

”Hätäkeskuslaitoksen lakisääteisenä tehtävänä on hätätilanteita koskevien hätäpuheluiden vastaanottaminen ja arviointi sekä tehtävän välittäminen pelastus-, poliisi- tai sosiaali- ja terveystoimen viranomaiselle välittömiä toimenpiteitä varten.”

”Ensiauttajalla tarkoitetaan henkilöä, jolla on kunnan ja sairaanhoitopiirin määrittelemä hätäensiapukoulutus ja joka toimii sopimuksen mukaisessa ensivaste-tms. yksikössä.”

”Ensivasteella tarkoitetaan hälytysohjeella ohjeistettua ja hätäkeskuksen hälytettävissä olevaa yksikköä, jonka oletetaan tavoittavan kohteen ensimmäisenä.”

”Ensihoidolla tarkoitetaan äkillisesti sairastuneen tai loukkaantuneen potilaan kiireellistä hoitoa terveydenhuollon hoitolaitoksen ulkopuolella, sekä potilaan kuljettamista tarkoituksenmukaisimpaan hoitolaitokseen.”

”Ensihoidon hälytystehtävät jaetaan hätäkeskuksessa tehtävän riskinarvioinnin perusteella neljään tehtäväkiireellisyysluokkaan seuraavasti.”

A-luokan tehtävä, korkeariskiseksi arvioitu ensihoitotehtävä, jossa esi- tai tapahtuma tietojen perusteella on syytä epäillä, että avuntarvitsijan peruselintoiminnot ovat välittömästi uhattuna

B-luokan tehtävä, todennäköisesti korkeariskinen ensihoitotehtävä, jossa avuntarvitsijan peruselintoimintojen häiriön tasosta ei kuitenkaan ole varmuutta

C-luokan tehtävä, avuntarvitsijan peruselintoimintojen tila on arvioitu vakaaksi tai häiriö lieväksi, mutta tila vaatii ensihoitopalvelun nopeaa arviointia

D-luokan tehtävä, avuntarvitsijan tila on vakaa, eikä hänellä ole peruselintoimintojen häiriötä, mutta ensihoitopalvelun tulee tehdä hoidon tarpeen arviointi

Pelastuslaitoksen toimintavalmiusaika on (Lähtöaika) hätäkeskuksen antamasta hälytyksestä (Ajoaika) kohteeseen saapumiseen.

”Tavoiteaika, jossa kiireellisissä pelastustehtävissä ensimmäinen yksikkö saavuttaa riskiruudulle asetetun toimintavalmiusaikatavoitteen vähintään 50 %:ssa tehtävistä. Myös pelastustoiminnan toimintavalmiusajan tulee täytyä vähintään 50 %:ssa tehtävistä.” Keskimäärin ydinkeskustojen toimintavalmiusaika on noin 6–16 minuuttia monessa kaupungissa”.

”Terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain (559/1994) mukaan ammattihenkilön on ammattitoiminnassaan sovellettava yleisesti hyväksytyjä ja kokemusperäisiä perusteltuja menettelytapoja koulutuksensa mukaisesti, jota hänen on pyrittävä jatkuvasti täydentämään. Hänen tulee tasapuolisesti ottaa huomioon ammattitoiminnasta potilaalle koituvat hyödyt ja sen mahdolliset haitat. Palveluiden saatavuuden näkökulmasta tavoittamisajatavoitteet ja toteutuminen riskialueluokittain sekä niiden seuranta ovat keskeisessä roolissa laadukkaita ja yhdenvertaisia ensihoitopalveluita järjestettäessä.

”Terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain (559/1994) mukaan ammattihenkilön on ammattitoiminnassaan sovellettava yleisesti hyväksytyjä ja kokemusperäisiä perusteltuja menettelytapoja koulutuksensa mukaisesti, jota hänen on pyrittävä jatkuvasti täydentämään”.